

Womhaj Bóh!

Czísło 11.
11. junija.

Lětnik 1.
1891.

Szerbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihcizischczerni w Budyschinje a so tam dostacž sa schtwórtlětnu pschedpłatu 40 np.

3. njedzela po śwj. Trojicy.

Lukascha 15, 10: „Runje tak, praju wam, budže wješe-
loscž psched Božimi jandzelemi na jonym hrěschniku, kiž pokutu
czini.“

Tsi krafnje sjewjenja Božeje šmilnosće wopšchimuje nasch 15.
staw sczenja šwjateho Lukascha, pschirunani wot šhubjeneje wowzy
a wot šhubjeneho kroscha a historije wot šhubjeneho šyna. Wone
wuczinja móhl rjez trojoshny dźiwoneje luboscže, kajkiž nihdy prjedy,
nihdy posdžišcho saklinczał njeje a kajkiž móžesche jenož wot šwja-
tich hubow Božeho šyna wučiz. Wschitko, shtož nasch Knjes je
žiwny byl a lubował, czerpil a dobył, to w tutym syntu sašo
klinczi a so nam pschedobyma do najhlubšeje dusche, do naj-
šnutstwonischedeho šwědomnja. Człowški šyn je pschischoł, so
by pytał a sbóžne czinił, shtož je šhubjene. Na tym wot-
poczjuje nascha sbóžnosć. Nasche woczy dyrbjajej dźatne byly
ronicž, naschej koleni do prócha so poklonicz psched tak wjele
hnadu a šwěrnoscžu. Wón lubuje wschitkich człowjekow. Ale
tych šhubjenych lubuje wón wjazny, dźyli tych druhich.

Kaž pastyr so wješeli, kotryž po dołhim pytanju je šwoju
šhubjenu wowzu sašo namakał, kaž žónska so wješeli, kotraž po
wulkej prózy šwój šhubjenu krosch sašo namakala bě, „runje tak
praju wam, budže wješełoscž psched Božimi jandzelemi na jonym
hrěschniku, kiž pokutu czini“.

Tón Knjes pyta nješmjertne dusche i nještóncznej prózu a
luboscžu. Semu njeje došč, so je tamšynty a milliony wumóhl.
Wón chze tež tebe mječ a pyta kóždžicžku duschu na zylej semi,
pschetož kóžda człowška duscha ma jeniczku, njedowuklědženu wěcznu
ważnosć. To šwět njewjedzesche prjedy, dźyli Jesuž pschindže.
Ale wón je to naš wuczil. Shtó pomha człowjekej, hdy
by runje zyle šwět dobył, tola na šwojej duschi shtó-
dował? S tutym schpruchom so sapocznje nowy duchowny šwět.
A wón je zyle jasny. Wschě semške mozy a krafnoscže so do
rospadankow rošlemja a do prócha spadnu, ale człowjekowa duscha
je Boža podobnosć a k wěcznej sbóžnosći powołana. Teho dla
ju lubuje, teho dla ju pyta tón Knjes. Wón tež tebe pyta.

Kóžda Boža služba, kóžde šwjate wotkasanje, kóžde přėdowanje,
kóžde swonjenje swonow, haj šamo kóžde tajke natwarjaze šłowo
w tutym kopjenku, to so napominanja wot njeho: „Bójcže šem
te mni wschitzy, kiž wy scže spróžni a wobczėženi, ja chzu waš
wofschewicz.“ Wschě prawe wješela w twojim žiwjenju, wschě
rijane šhonjenja, haj wschě wonajke wodženja, šamo šhoroscž a
šmjercž so Jesušowe hłošy, kotrež praja: „Njeboj so, wěr jenož!“
Wón so wješeli na prawych, i nim zyle njebeša, ale wjazny, dźyli
na dźewjecž a dźewjecž džešacž prawych wyskaju jandželjo wo jenu
pokutnu duschu. Tež tebe pyta Jesuž, tež sa tebe je wumrjel.
Tež na tebi chzedža Boži jandželjo so wješelicž.

Teho dla Szyn nasch sbóžnik je
A kłapa stajnje i luboscžu
Tak móžnje wo tu wutrobu.

Wachujcže a modlcže so!

Wěrna historija, powjedal Wilhelm Immanuel.
(Pokrəcəwanje.)

8. Ty pschihotujesč pschede mnu šlıdo pschecziwo mojim njejšcheczelam.

Hacž runje mējachu šudnižy najwjetšchu šobuželniwoscž i šanu-
kóžu, woni tola prawo a šakon pschemenicž njemóžachu. Šakon
žadalsche šmjertnu schtrafu, dokelž běšchtej štara žona a mało dźecžo
w płomjenjach žiwjenje šhubikej. Šana-kóža dyrbjesche so po tym
k šmjercži wotšudžicž.

Dźiwajo na wobštejnoscže pač, kotrež tón škutk jako šahod-
nišchi wobhladowacž dachu, ju k šhostarjni na czaš žiwjenja wot-
šudžichu.

Duž bu wona bóršy do wulkeho jastwa w Brigu wot-
wjedžena. D tak žalostne běšche ša nju to wjesenje na wosu, na
kotrymž žandarm šobu šedžesche. Direktor jastwa zyle wěz šnaje-
sche a teho dla se šakudženej se wschej miłoscžu wobšhadžowasche.
Tak wjele hacž běšche dowolene wona wofschewjenja dosta a so
jej džełto polóži. — Jastwowy duchowny i njej i luboscžu wob-
šhadžesche a šamo drusy jeczi, hdyž běchu přeni czaš czichu hólžu

wuśmęchowali, bórty i wężej luboszczu a poczęsćowanjom na nju hladachu a ju i polneho pschewędčenja „naschu śwjatu“ mjenowachu.

Husto tež jejny nan w swojej njedźelstej selenej kufni pschindže a swoje dźęćo wołoscha a jej rōžiczi wot rowa lubeje njeboćiczeje maczerje sobu pschinješe. To bęchu potom hodžinki, nad kotrymž so Hana-Rōža po tym hisćęće dołho sradowasche.

Junu ju tež Scholta, pola kotrehož bęsche kłuzika, wopyta. Za bych chyzł, so bychmy mōhli pōdla bycz, hdyž „swoju Hanu-Rōžu“, kotruž bęsche wōn pschi wschēm tym lubu sřhował, sašo wohlada. „Sa bym dženša tak sbožowny, kaž žadyn człowjeł na zřłym dalokim śwęcze“, praji wōn. — „Smy nęschto wuślędžili!“ wōn wješeł sawoła, „schtož je mi najlubsche a najrjeńsche w zřłym lęttotetku. Hana-Rōža, pomyśl bebi, pomyśl bebi, nožizy tu sašo so, Hana-Rōža, nožizy tu sašo so!“ — A nętko wōn powjedasche, kať je Hertu, dżowka, kotraž bęsche pola stotu, psched krōtkim częstko sřhorika, a je knjesa duchowneho prośyła, ju woprawjeć. Duchowny je tež pschischol a doleż bęsche jeho pomoznik hisćęće sobu, je wona prośyła, so by i knjesom duchownym sama poręczeć směła. A hdyž je pomoznik wuśchol, je so wona knjesej duchownemu wuśnała: „D luby knjes duchowny, ja bym najnękniczomnišci człowjeł, kiž na Bozej semi khodži, ja njeřłym hōdna, so kłōnczko na moje ložo śwęczi. D pomyślcze bebi — ja mōžu to lędom wuprajicž, pschetož ja bōrty psched sud žiweho Boha pschindu! — Pomyślcze bebi, — ja — ja — ja bym — ja bym nožizy kradnyła! Tu wone so! — Wboha Hana-Rōža je zyle bjes winy. — D ta wboha — wboha — Hana-Rōža!“

Hertu bęsche potom powjedala, so je pschipołdnju po klucze pschischedschi bebi nožizy do saka třknyła a je sřhowala hacž k temu dnjej, na kotrymž je sřhorika. Ale nętko žaneho męra wjazy męła njeje, nętko je so dyrbjała swojeho paduchstwa wuśnacž a nožizy wrōćicž. — Wona je knjesa duchowneho prośyła, so by zřłu węz njedzelu i klętki powjedal, a to je wōn tež czinił a je pschi tym wořadu napominał, so by sa wbohu Hertu prośyła. — Duž so wschitzy na kolena padnyli a knjes duchowny je so tak rjenje modlił, kaž hisćęće ženje — a hdyž wōn — tu Scholta dale ręczeć njemōžesche, pschetož płakanje jeho hłōš poduřy — hdyž wo — wo Hanje-Rōži ręczeć pocza — je wōn sam płakał — a dale njemōžesche — a zřła wořada je žalōsćazala a tak wōtřje płakała, so by to kamjen smjehcizč dyrbjała.“ — Pschi tym wōn sam hluboko wodychnu. —

S hlubokim dźęlbracjom so Hana-Rōža najprjedy sa wbohej Hertu woprascha a křłyschesche, kať je pokutu cziniła a so swojich hręchom wutrobnje kała, tak so bę knjes duchowny twjerdže wo tym pschewędčęny, so je teho Knjesa śwęru pytała a so je ju wōn tež horjewsał. Psched nęhdže 2 njedzedomaj je Bože wotkasanje wužiwała a je bōrty po tym bjes będženja sbōžnje wotřal czahnyła. Sejne poklednje słowo je było: „Postrowcze mi hisćęće juntrōcz naschu lubu Hanu-Rōžu, a prajcze jej, so chyzła sřej Hęcze jejnu sřōsć woadacz.“ Na to je wona sawołała: „Křłysćęće, ty jehnjo Bože, kiž ty śwęta hręchi njeřęsch, řmil so nade mnu!“ a je hisćęće junu te słowa prajila a pschi tšęzim prajenju wona pschi třch słowach: „Daj nam twōj męr!“ wotmjelny a jejna wutroba bę bicž sastała. —

„D Knjeze, ty śwęny Božo, męj dżak! Haj, ty wuśłyschich modlitwy!“ Hana-Rōža i khwalenjom sawoła, „ty řy tež moju nutrnu prōstwu sa naschu lubu Hertu wuśłyschał. D daj tež nam sbōžne k njeju sřpicze. D Božo, czini psches Křłysta krej, so so mnu w řmjerczi derje stej! Knjeze, jeno sbōžnje! jeno sbōžnje!“ — „Haj, jeno sbōžnje!“ Scholta praji a płaczazy so i Hanu-Rōžu rožjohnowa jej řlubiwšchi, so bōrty sašo pschindže a tež swoju žonu a dźęći sobu pschiwjedže.

(Pofracžowanje.)

Džęlaczerjo na kraju, hladajcze so swojich najhōrschich njepřęczęlow, sozjaldemokratow!

(Pofracžowanje.)

Słōncznje so sozjaldemokratiskeho ręcznika praschęcze: „Schto dżęcizcze wo křęsczjanskej węry?“ Wōn budže wam wotmolwicž dyrbjeć: „S wopřędka budžemy węru wobhladowacz jako węz kōzdeho řameho (privatnu węz). Tola budžemy i częřom křęsczjansřtvo wutupicž pytać; pschetož wone ludži hlupnych czini a psche-

czinnych pschęcziwo naschim nowym jařnym wuczřbam. Duchownych wotřadžimy a zřkwoje mōža so jako wustawy sa wotčęhnjenje dźęći a jako wulke bydlenja nałożowacz.“ Ręczi-li wōn hinał, dha řzi. Pschetož w tutej myřli řu wschitke sozjaldemokratiskę piřwa piřane, wschitke w njepřęczęłskim smyřlenju pschęcziwo naschęj węry. Sich ręcznizy a řpiřaczęłjo na nękniczomne waschnje křęsczjansřtvo wuśmęschęć a wohanibjeć pytaju, pschetož derje wjedža, so jich bjesbōžne wuczřby pola praweho křęsczjansřtwa njemōžne wotlecza. Nęhduschi sozjaldemokratiski wōdžer je řebi řwęrił w piřmje wuprajicž: „Sozjalistiski stat směje wschitke te rjane wořebnosćę, kotrež so Bohu stareje węry pschipiřowachu: Wřchęhomōz, wřchęmudrosć, wřchęhōdobrocziwość.“ S 35 sozjaldemokratiskich wotpōřkancow w řejmje je 20 řo řjawnje wuprajilo, so žaneje węry nimaju. Čzi druhy 15 wschaf we wutrobje to řame myřla. Druhdy wschaf jich pschi jich bjesbōžnym czinjenju řwędomje hrjeba. Tak jedyn ręcznik junu w pschednosćku praji: „Pať njeje žaneho Boha, potom mōžemy czinicž, schtož chžemy — abo je Bōh, potom řmy — řjebani.“ To pať tola sozjaldemokratiskich wōdžerjom njewotdżerzuje, pschęcziwo wschęmu, schtož je naschęmu ludej řwjate, řchęzuwacz. Tak je pschischlo, so řu w poklednich męřazach sozjaldemokratojo we wulcich męřtach, wořebje w Barlinje, i řromadami i krajnjeje zřkwoje wustupili. řo tajkim waschęho Boha chzedža wam wsacz, waschęho Boha, k kotremuž řęze w nusy a sřysřnosćzi husto wołali a wōn je wař wuřłyschał. Wasche Bože domy chzedža wam wsacz, w kotrychž je řo wam nękotre trořchtowaze, wutrobu hnuzaje řłowo přędomało. Wasch řwjaty wołar chzedža wam wsacz, pschi kotrymž řęze husto se řlamanej wutrobu sašo hnadu namafali. Lubi řo wam tajki bjesbōžny, njewęryžny stat. řa řo nadžijam, so wy wschitzy prajicze: „Nihdy, wřchęhomōžny Bōh chyzł nař psched tutej helu hižo tudy na řemi hnadnje řwarnowacz!“

Ale myřlicze řebi wopravdže tež wschitzy tak. řoju řo, tōn abo druhi mjes wami tola praji: „Tak řto tola se sozjaldemokratami njebudže. Tōn jich pschęczornych wopiřuje. Woni řo tola sa dźęlaczerjom staraja a řpytać tola i nimi mōžemy.“ Rōždy, kiž řebi tak myřli, temu praji: „Pschęczęłko, pschęczęłko, hladaj řo wohenja, wōn pali! řdyž mały poręczil dasch, woni zřłu ruku wořmu.“ řo, schtož je řo prajilo, je řama męrnosć. Ani piřmifa řo wo tym wrōćjo wsacz njetrjeba. řajzy sozjaldemokratojo řu a niz hinařchi. řu je řo jenož to, schtož woni w řłowach a piřmach njewęscze a njejařnje wupraja, jařnje a řjawnje wuprajilo. řdyž i nimi wobřhadžujęcze, budža wam jęd njęspokojnosćę po křępach do wucha a wutrobny řapacz. Swoje bjesbōžne wuczřby wam po tym, kať sa kōzdeho bjes wami řo pschihodža, řdžęla a řaschęzęřja. řotom wař naschęzuwaja pschęcziwo wschęmu wobřtejazemu. ř řu-li wař hōřkich a njęspokojnych řęziniłi, maju-li wař tak daloko, so wy Boha, řwęrił a řwoje řiwjenje pokřijęcze, potom wař do sozjaldemokratiskęho towarřtwa řaczisćęza. ř potom — haj potom waschu mōřchęni wuzřzaja, so budžęcze řo dżiwacz. řchęzuwanje, agitirowanje, czisćęzenie a rořdžęlenie jich nowinow, kotrež wschędnje a tydžęńizy wudawaju, to tola pjenęřy, pjenęřy a hisćęće juntrōcz pjenęřy płaczzi. řeho dla dyrbicze tež tydžęńizy řwōj pschinoschł pschidacz. řdyž pať potom częřłojjo abo murjerjo w řamburgu, Barlinje abo w řondonje, kiž sa džen 6—7 řriwnow řařkuzja, řebi se řameho lořystwa wumyřla męřazy dołho njedžęlacž, kať řu to murjerjo w řamburgu wopravdže cziniłi, potom dyrbicze dwōjzy a trōjzy płaczicž. řchtož agitirowanje sa wōłby, wudawki sa řapōřkancow, kotřiz řo i małymi wuwřaczęmi wschitzy řapłaczujja, schtož puczowanja a ręcze jich wōdžerjom dźęlaczerjam, kiž dyrbja to wschitko řapłaczicž, płacza — wo tym žaneje myřle nimaczę. řuž i krōtka nęschto wo tym. řžen 29. meje 1877 bęsche wulka sozjaldemokratiska řhromadžiřna w męřcze řotha. řolež tehdom jich řhromadžiřny psches řakōń hisćęće řakasane njebęchu, řo wona řjawnje wotřymasche. ř wuczřahow protokolow njech je to podate. řo nich je řo i jich pokladnizy (kařy) w 8 męřazach wot augusta 1876 do meje 1877 50,000 řriwnow wudało. řgitazija sa wōłby bęsche w řltona 30,000 řriwnow a w Barlinje 15,000 řriwnow płaczila. Rōždy řapōřkancz na džen 9 řriwnow dořta. řzi, kiž hewaf hižo jako řastojnizy sozjaldemokratiskęje řrony mřdu, i najmjenřcha 1200 řr. wuczřinjazy, bjerjęchu, dořtawachu 6 řr. řętko mōžęcze řebi wulicizč, kať wjele pjenęř to řa nęćęziřchich 35 wotpōřkancow řa 7—8 męřazow, kotrež řu řa lęto w Barlinje, wuczřini. ř řa to řhodža 5—6 hōdžinow do řejma a praja k wschęmu, schtož wyschnosć chze, tež k temu, schtož wam k řbožu a k lępschęmu řluzi, nę, pschęzo nę! řicžba třch, kiž řtajnje wołoko

czahaju a agitiruju, bę 1876 54 a kóždy dostawaſche męſzacznje 135 hr. Dženſa je jich ſnano hiſcęje junu obo dwójzy taſ wjele tajkich agitatorow. Wy po tajkim wiđzicę, hdyž tuczi ludžo k wam pſchindu, ſo ſo to ſ luteje luboſcęje k wam njeſtawa, ale ſo ſwoje ſchczuwanie derje płacęne doſtanu. K tym wudawkam pſchindu hiſcęje te pjenjeſy, kotrež ſo po ſto tawſyntach licęa, kotrež ſo kóžde lęto ſa dęelaczerjow wudawaju, kiž bjefe wſcęho prawa dęelacz pſcheſtanu a dołhi cęaſ ſwjecęa (ſtrajkuję).

Tęho dla, wy dęelaczerjo na wſach, wam hiſcęje juntrócę pſchimoſkam: „Gladajęje ſo ſozialdemokratow!“ Hdyž wy na to njeпоſkuchacęje, hdyž ſo dacęje do tęho bjeſbóžneho czinjenja ſaczahnyčę, kotrež njemože naſchemu wótznemu krajei a wam nicęo druge pſchinjeſę khibę njeſbože — dha cęaſ pſchindę — węcęje mi to khróble — ſo ſo na te ſłowa dopomnicęje. Ale potom budęje ſnano to ſłowo płacęicę: „Nętk je poſdęje!“

Węcęje je wſchudžom na ſwęcęje, tež w naſchym lubym wótznym kraju wjele njeſboža, wjele khuboby, wjele njeſawinowateje nuſy. Kaſ je pſchiſcęto, ſo je taſ wjele hubjeńſtwa, kaſ je we wuſkich męſtach, naſtačę móbto — ſcęto móže to wuſlędžicę? Zyle ſhubicę ſo wone zenje njemože, ale pomjenjeſcę ſo móže a ſcętož móže człowſta pomoz k temu pomhacę, budęje ſo tež ſtačę. Naſch lubowanj khibę, kotrehož chęył Wóh ſdęeržecę, ſ jaſnym pſchikladom prjedy dęe a my chęemy ſa nim hičę. A hdyž naſ wſcęho njeſjeba, budęje, prjedy hacę lęſtotetk k kónzei pſchindę, prawa kſchecęzijanſka bratrowſka luboſcę ſwoje dobycęje ſwjecęicę na ſebicęnoſcęi a ſamoluboſcęi. Głajęje, bratrowſka luboſcę je tež te ſaczucęje, kotrež je k piſanju tuteho napominanja hnuſo. Kóždy ſozialdemokrat je do zyla njeпоkoinny człowjeſ a tęho dla tež njeſbožowny a ſrudny człowjeſ. Wſcęd tajkim njeſbožom kóždeho mjeſ wami, wy dęelaczerjo, ſachowacę, to je mój wotpoſhlad a ſamjyſk!

Roſhlad w naſchym cęaſu.

Wiſtopſzy ſu wjeſcęha Wiſmarcka ſa ſwojeho cęęſneho męſcęczana (bęrgerję) pomjenowali. Sańdženu ſrjedu ſu ſo do Friedrichſruha, hdyž Wiſmark nętk bydli, mnoſy Wiſtopſzy podali, ſo bychu wjeſcęhei Wiſmarckej cęęſny męſcęczanſki liſt ſami pſchepodali. Buchu jara pſchecęelniwje pſchijecęi a Wiſmark póbta ſam na męſcęje ſwojim nowym ſobu-męſcęczanam telegraficki poſtrow. Wot-póbłanzam dęeſcęe wón mjeſ drugim tež, ſo ſo nadžija, ſo kral Albert węcęje ſa ſko njewoſmje a nicęo pſchecęiwo temu njeſmęje, ſcętož ſu Wiſtopſzy czinili, hdyž woni pſchi luboſcęi a ſwęcnoſcęi, kotruž pſchęzo ſa krala Alberta maju, hiſcęje nęſcęto ſa ſtareho kanclerję wyſcęe maju.

W Turkowſkej ſu rubježniży ſpęſchny želeſnicęny cęah, kiž wot Barlina do Konſtantinopla jędži, nadpanjli a nęmſkich a jendęelickich pučęowariow, kiž w nim bęchu, jatyč wotwjedli. Eſu ſebi ſa jatyč 200,000 frankow jako wutupny pjenjeſ žadali. A dyrbi ſo taſ ſtačę, jeli ſo žiwjenje jatyč ſdęeržecę chęedęa. Eęahowny wjednik Freudinger je ſo do Konſtantinopla podak, ſo by pjenjeſy pſchinjeſk a rubježnikam wupłacęik.

Se židami wobkhadęeja Ruſzy ſ wulkei ſurowoſcęju. Wſcędnje ſo wokoło 300 židowſkich ſwójbow woſebje ſ Moſkwy wucęeri. Duž je bohaty Londonſki žid Rothſchild, pola kotrehož chęyſcęe ſebi Ruſowſka 500 millionow poęcęicę, jej pjenjeſy ſapowjedžik. Židowſtowo w Ruſkej je paſ tež ſame na ſwojim wuhnacęju wina, pſcętož zyle wikowanie bę w židowſkich rukach a po najſrudniſchym waſchnju kſchecęzijenjo wot nich wotwiſowachu.

Na kupje Korfu w jonickim morju ſu dla mordowanja hoſcęk pſcęſ židow ſbęžki wudyrke. Gričickę knježerſtowo je tam wojakow póbtało a pſchępyta węc.

W Kłęcneho. Kaſ w druhich woſadach, je ſwjedęei generalneje zyrkwineje wiſitazije, kotryž ſrjedu 3. junija pſchi rjanym wjedrje męjachny, ſo nam pſcęſ Wožu pomoz kraſnje poradžik a je na wſchickich woſadnych, da-li Wóh, wobſtajne žohnowanje pſchinjeſk. Naſcęha zyrkej bę ſ wulkei prózu a wuſtojnoſcęju do ſeleneje hęty Wožeje kraſnje pſchewobrocęna, cęęſne wrota, rjane pletwa a meje wyſchachu naſcę wjeſ a woſebje ſwjedęeiſku haſu. Hdyž bę naſcę knjeſ ſarač, zyrkwina rada, zyrkwiniży ſaſtupjerjo, ſchulſka a doroſcęna mlodoſcę, wojerſke towarſtowo atd. rano w 8 hodž. ſ wonka wſy pſchi přenich cęęſnych wrotach knjeſa generalneho ſuperintendenta a druhich knjeſow wiſitaziſkeje kommiſſije wutrobnje poſtrowili a w ſwjedęeiſkim cęahu na ſaru pſchewodželi, podachu ſo hnydom w ſwjatocęnym porjedęe do zyrkwije. Wo ſawodnyč ſłowach knjeſa duchowneho Cndera Glogawſkeho dęeržęſcę k ſarač

Denik liturgiju a přędowanje wo Jana 6, 66—69. Na to męjeſcę k. ſuperintendent Frädrič ſ Kroſena móznu, wubudęazu ręcę wo prawym naſożowanju Wožeho ſłowa po Kol. 3, 16. Wo tym bę roſręcęenje ſ doroſcęenej mlodoſcęju, wot k. duchowneho Albertza ſe Strehlęna wodęene, w kotrymž ſo mlodoſtne roſwjęſelęnia a pſchęhręſcęenja do ſwęcka Wožeho ſłowa ſtajachu. Kłęcnię dęeržęſcęe naſcę luby knjeſ generalny ſuperintendent dęiwajo na kherluſcę „Hdy bych ja ſ tawſynt jaſylami“, kotrehož pęſnjer, Saub Menzer, ſo 28. julija 1758 w Samnom narodži, dlęžickę wutrobu hnujaze roſręcęenje ſ woſadnyimi hoſpodarjemi a hoſpoſami, woſebje na to poſaſujo, kaſ ma ſo maſym dęęcęom prawa dęakownoſcę do wutroby ſadžicę. — Na ſerbiſkim kęmſcęenju męjeſcęe wot wiſitatorow ſarač Bróſta Kſchiſchowſki jadriwe a móznje pſchimaze přędowanje wo Mat. 7, 21—23, wopacęne, ertne a prawe ſkutkowne kſchecęzijanſtowo rjenje roſjajęnjejo. Wulkeje kſwalby hódno tež je, ſo naſcę męſchany zyrkwiny chor nam tež na ſerbiſkim kęmſcęenju rjanu motettu ſerbiſki ſanoſcęha. — Wſcęelake wažne wuradžowanja knjeſa generalneho ſuperintendenta ſ zyrkwiniymi ſtarſchimi a ſaſtupjerjemi, kaſ tež ſ knjeſom patronom a ſ ſararjom a węcęczorna Woža ſlužba, na kotrež knjeſ ſuperintendent Griesdorf ſe Steudnięa přędowaſcęe — Wožu žel trochu njeſroſumliwje — wobſamknuchu tutón kraſny, wot Wožeje miſoſcęje nam wobradęeny ſwjedęei. Wóh, luby Knjeſ, da, ſo by žiwe plody pſchinjeſk ſa węcęne žiwjenje!

W Szlepjanſkej woſadęe bu generalna zyrkwina wiſitazija 24. meje wotdęeržana. Tež jow bęchu mnohe cęęſne wrota ſtajene a na nich witachu napiſma „Witaj“ a „Willkommen“ lubyč wyſokodoſtojnnyč knjeſow wiſitatorow. Na wſy pſcęd ſarſkimi wrotami wotpęwachu ſchulſke dęęcęi rjaný wot k. duchowneho Wjelana pſchiprawjeny witańſki ſpęw:

I.

Dženſ ſnyer luby wuſhadęa
A ſymjo dobre roſſywa
Do role naſchich wutrobow,
So njewoſtaka bjeſ plodow.

II.

Dženſ paſtyr ſwęcny wodžicę ma
Kaſ wowzy taſ tež jehnjata
Na paſtwu dobru, ſhtniwu,
Na ſuku Wožu, ſelenu.

III.

Njech žohnowanja dęei dženſ je,
Wiſcęe wutroby ſo wjeſelcęe —
Wón woła zylu woſadu
K njeby — Knjeſej do domu.

Na to witaſcęe knjeſ duchowny ſ pſchęložkom tutyč ſcętucękow a ſe ſamolwjenjom ſwojeje ſlaboſcęje, ſo ničtý pſcęſ ſamóženje ſo napinacę njemože, lubyč hoſcęow na ſaru. W dęewjeczich dęeſcęe ſo pod ſwonjenjom wſchickich ſwonow do zyrkwije, kotraž bę ſ pletwami a węcęzami po móžnoſcęi wupyſcęena a ſ ludžimi wjazy hacę pſchępjelnjena. Wo ſawodnei ręcęi pſcęd woſtarjom, w kotrež ſo wujajni, ſo zyrkwiniſka wiſitazija po prawym ničto nowotne njeje, ale jeno woſpjetowanje ſtareho waſchnja, po kotrymž je naſcę luby Knjeſ a Ebožnik tule naſcę ſemju teptajo ſ ludom wobkhadęak, ſtupi k. Wjelan na kłęcku a dęeržęſcęe po pſchędpiſhanym Jerem. 31, 31 nęmſke přędowanje pod wjele jačlenjom a wobcęęnoſcęju napominajo, kaſ mamy nowy ſlub ſebi wyſoko wažicę, kiž naſ wodži pſcęſ ſwjakſ dokonjenja k Wótzei do domu. W kłęcki dele wjedęenemu 75 lętnemu ſtarzej wobarachju, hiſcęje dale tež ſerbiſki přędowacę a knjeſ duchowny Bróſta ſ Kſchiſchowę dęeržęſcęe dlęſcęe wutroby hnujaze ſerbiſke přędowanje po jap. ſkutk. 2, 37. Wo Wožeji ſlužbje ſhromadži knjeſ generalny ſuperintendent naſcę mlodžinu pſcęd zyrkwju na kęchowje k kſchecęzijanſkemu roſręcęowanju a potom tęho runja hoſpodarjom a hoſpoſy. Dwę bęſcęe wotbiło a knježa wiſitatorjo ſeńdęechu ſo k wobjedu na ſaru. W ſtyč wujędęeſcętaj knjeſ duchowny Albert do Mikoraſa a knjeſ ſuperintendent Griesdorf do Dęewina a knjeſ ſuperintendent Frädrič poda ſo tu na ſchulſku wiſitaziju. W ſcętyrjoch jednaſcęe knjeſ generalny ſuperintendent ſ zyrkwiniſkimi ſtarſchimi a gmejnickimi ſaſtupnikami, a w pęcęich bu pſcęſ knjeſa duchowneho Cndera ſ Glogawa ſ nęmſkim wjeczornym nychpornym přędowanjom tu wiſitazija kłęcęna. —

Bóh daj, so by tuta visitazija, kaj pječa je, najlepši sacjščej we wutrobach sawostajila, tež njesapomnity nastork byla k horzyschej lubosčji k temu, wo kotrymž japoschtol praji: Za lubosčj k Rhy-
stušej pschetrjechi wschitko wjedzenje.

Š Rychwałda. Schtwórtk, 4. junija, wotbhwafche so tudy generalna zyrkwinska visitazija. Zony a mlode holzy bėchu so sa bohate wupyschenje Božeho domu starale. Knjes generalny superintendent dr. Erdmann, kotryž bėsche w hrodže pschenozował, bu s druhimi knjezimi kommissije dupołdnja w 1/29 hodž. psched farskim domom powitany. Tudy bėchu na wješnej drošy se schwiž-
nych thójnow a niskich brėšow schėrofe, na klódnizu podobne cještne wrota postajene, psched kotrymž na powyschenym městnje stejo dwė Šerbomžy s towarštwa cještnych mlodych holzow w swojej rjanej pŷchi knješej generalnemu superintendentej dubowy wėnz s napiš-
mom: „K nam witajcel!“ pschepodašchtej. Psches tute šerbste postrowjenje bė tón wyšoki knjes tať hnuty, so so wobėmaj knjež-
nomaj wospjet s ruku džakowafche. Na to hibafche so pod zyrkwinskim swonjenjom a spēwanjom schulstich džeczi šwjedženški czah do Božeho, wot nėmskeje a šerbsteje wošady napjelujeneho domu, hdžez po krotkej rėczi knjesa superintendenta Griebdorfa knjes du-
chowny Stanga wo 1. Jana 3, 23. 24. přėdowafche. Na to scžeho-
wafche nėmska rėcz knjesa duchowneho Albertza wo Jana 11, 28. a šerbsta rėcz knjesa Bróski s Ršchischowa wo Mat. 5, 14—16. Wotroščjena nėmska a šerbsta mlodoščj — nimale hacž do 30. lėta — bė so nimo mėry bohacze psched wołtarjom šhromadžika k krafnemu rošrėczowanju, kotrehož hlowna myšl bėdže: kšče-
scžijan a wješele. Rošrėczowanje generalneho superintendenta s domjaznymi hospodarjemi a hospořami 3/4 hodžin tón rjany šwjedžen škónczi. Popołdnju bė pošedzenje zyrkwinskeje rady, re-
visija 3 škulow a wopyt džėlaczerškeje kolonije Wunscha. We wječornej Božej službje wot 6—7 hodž. přėdowafche knjes super-
intendenta Frėdrich wo Mich. 6, 1—8. Wo wječeri na hrodže knjenje baronki s Eckardstein šhromadžišchtej so tam towarštwe domjaznych hospořow a mlodych holzow hiščje junkrócz, so bychu so knješej generalnem superintendentej pschedstajile a jemu nėotre thėrluščje wuspėwale. Wyšoki knjes džakowafche so jara swješe-
lency sa tajke pocžesčjenje a wopokafmo lubosčje a škónczi s wje-
czornej modlitwu tutón bohacze žohnowany džėn. Wón wostanje wschitkim, kiž so jón pschihotowacž pomhali a wschitkim, kiž so jón šobu šwjecžicž móhli, njesapomnity.

Š Wochořow. Generalna zyrkwinska visitazija, wotdžeržana w Róšborškej diwžesy II. w czařu wot 22. meje hacž do 9. junija, mėšesche so we Wochořanskej wošadze 5. junija. Šizo nėotre dny přjedy bėchu zony a mužojo, mlode holzy a mlodži hólzy, hólčata a hólčata po najlepšim wjedzenju a se wschėmi mozami džėfali, šwój luby Boži dom, šwoju wješ a šwoje šchule do šwjedženškeje pŷchi swobletacž. Wjele cještnych wrotow s pschihódnymi napišmami bė natwarjenych a mlode meje debjachu se šwojej mlódněj šelenoščju drohi na wobėmaj štronomaj. Wokolo 9 hodžin pschińdže visitaziska kommissija, w jeje přėdku wyšokocžesčeny knjes generalny super-
intendent dr. Erdmann a wyšokocžesčeny patron tudomneje zyrkwije a šchule knjes hrabja Arnim-Mužakowski do naschjeje cžicheje wšy. Wo wutrobnym powitanju psches ert nascheho knjesa duchowneho Šencžki škóženym na kóždeho šobustawa kommissije wošebje, pocža so šwjedženški czah rjadowacž, kotryž bė hacž dotal pucž na wobėmaj bořomaj wobnjesował. Přėdku frocžesche kapella, k nej pschisamknjachu so džeczi Wochořanskeje a Šamorowskeje šchule, tudomne wojerške towarštvo, šerbste a nėmske cžesčowaze knježny, přenje w šwojej narodnej draščje, sa thymi džėchu knježa wšitatorjo, šobu-
stawy gmejnskeje a zyrkwinskeje rady, šastupjerjo gmejnow a drusy wošadni. Pod swukami stareho Lutheroweho thėrluščja: „Šedyn twjerdy hrod je našč Bóh šam“ a zyrkwinskich swonow cžėhnjesche czah do šwjedženšy bohacze wupyscheneho Božeho domu. Wóřy bėchu wschitke městna s nutrnymi pošlucharjemi napjelujene, wulka mnohoščj dnybjesche w thodach a psched wotewrjenymi durjemi štacž. Šjane, wutrobu a dušču wošchewjaze a natwarjaze šłowa so tudy do s napjatej nutroščju pošluchazeje wošady w šerbstej a nėmskej rėczi s erta knjesow duchownych: Bróski-Ršchischowškeho, Endera-Glogauskeho, Šencžki-Wochořanskeho a Albertza-Strehlenskeho rėczachu. Rošrėczowanje s wotroščjenej mlodoščju džeržesche k. superintendent Frėdrich-Crossenški na tež naschim Šerbam frošym-
live waschnje. Š wulkim šahorjenjom a dobrym wobdželenjom so na wuwjedzenja k. generalneho superintendenta pschi rošrėczó-

wanju s domjaznymi hospodarjemi a hospořami šedžbowafche. Wo-
połdnju w 3 hodž. wuwjedže so visitazija Wochořanskeju škulow psches k. d. Endera a Šamorowskeje šchule psches k. d. Albertza. W runym czařu wotdžerža k. generalny superintendent w Božim domje pošedzenje zyrkwinskeje rady, w kotrymž so b. dr. šakójenje šerbsteho towarštwa mlodych holzow we Wochořach a nėmskeho towarštwa mlodych holzow we Šamorach wobšamknj. Wokolo 6 hodžin džeržesche potom k. superintendent Griebdorf-Šteudnikški wječornu Božu službu, kotraž bė tež derje wopytana. Bóh čžyť dacž, so by tón duchowny mužik, kotryž je našcha wošada s tutych šwjedženšich dnjow cžėřpała, wutrajny byť a wudžeržat sa czař a wėcznoščj. To daj Bóh!

Čžėlno pola Šamorow. Šjatk 5. junija mėšachmy tež pola naš zyrkwinsku a šchulsku visitaziju. Dupołdnja pschiwjesechu so k nam k. superintendent Wendt, knjes duchowny Bróřka s Ršchischowa a k. hamtman Kulinke jako šastupjer knjesa hrabje s Arnim. Wotewrijaze přėdowanje džeržesche našč lubowany superintendent w nėmskej rėczi. K temu pschisamknj so šerbsta Boža služba. W tej přėdowafche k. duchowny Bróřka na wopravdže wutroby šapschijaze waschnje. Na to mėšesche so rošrėczjenje s wotroščjenej mlodoščju. Knjes superintendent Wendt wodžesche to šame w nėmskej a na to k. duchowny Bróřka w šerbstej rėczi. Popołdnju wot 3—4 3/4 revidirowafche k. superintendent Wendt nabořinu w tudomnej šchuli. W 5 hodžinach šapocža so wječorna Boža služba. K tej bėschtej tež k. hrabja s Arnim a k. generalny superintendent prof. dr. Erdmann s našchim lubym knjesom duchownym Šentschku šem pschischkej. Wo Božej službje, kotraž so šašo wot k. duchow-
neho Bróřki w šerbstej rėczi džeržesche, škózi k. generalny super-
intendent krotku rėcz na bohacze šhromadženu wošadu, k kotrejž so wutrobne rošrėczowanje s domjaznymi hospodarjemi a hospořami pschisamknj. Se šhromadnym spēwom: „Božo wonkšód požohnuj“ škónczi so tón džėn, kotryž bė wėšče sa jich najwjazny wjaz hacž šwonkowny šwjedžen. Šjech k temu pomha, so by so duchowne a nabořne žiwjenje w našchej wošadže pschisporiko!

Kralowe šłowo. Šjebóhi šakški kral Jan džesche raš k šwojemu najštaršchemu šhnej, nėcžišchemu kralej Albertej, šłėdo-
waze wopomnjenja hódne šłowa, kotrež so tež sa kóždeho mlóždenza, kiž žaneje wjerchowjeje křony njenješe, šwėtko sa žiwjenje s jeho wjele štrachami: „Budž šwėrny a wobštajny, pschetož najwješchji nješpšechčel mlóžiny je loškomyšlnoščj, kotraž šymjo dobrych přjódłwacžow hnydom šašo s wutroby wutorhnye. Šeno šchtóž wutraje hacž do kónza, budže šbóžny. Budž šwėrny a wobštajny w šwojich džėlach, pschetož jeno džėlawy móže nėščto dobrego dořonjecž a wječor so wješele k wotpocžinkej podacž. Čžin šebi twjerdy rošmjet šwojich škutkow a džerž so jeho nješhablajo! Šchtož šy šapocžat, to domjedž k kónzej, a hdy by tež šchtó wė šelko napinanja trjeba byťo! Šjesapocž pschewjele na jene dobo, ale čžin radšcho prawje, šchtož přjódł mašč.“

Šłowo hrabje s Moltki. W liščje, kotryž je Moltka 80 lėt štary na šwojim narodnym dnju piřat, praji wón: „Šteju blisko na kónzu pucža šwojeho žiwjenja. Ale po šak jara hinajšchej mėřje budže so w pschichodnym šwėcže našche žyťe šėnške škutko-
wanje šudžicž! Šiz našche jařne dobytki, ale čžištoščj našcheho džėlanja a šwėrne wutracže w pschisšluchnoščji, tež tam, hdžez so wėž šjawnje widžecž njedafche, postajitej, šak wjele hódne bė cžłowške žiwjenje. Šak džiwnje so pschi pošlednim wobhladanju mėšta wyšokich a niskich pschemėnja! Wšchaf njewėny šami, šchtož šami šebje, šchtož druhim abo wyšchšchej woli pschipiřacž mamy! Budže dobre, hdyž my, šchtož šwonkowne nastupa, pschewjele nještajimy do račnonki (šlicžbowanja).“

3. njedžela po šwj. Trojizy.

Njedžela	Lufascha 15, 1—10.	1 Pėtra 5, 6—11.
Póndžela	1 Móřšafa 23, 1—20.	Romškich 8, 31—39.
Wutora	= 24, 1—14.	= 9, 1—13.
Šrjeda	= 24, 15—28.	= 9, 14—21.
Šchtwórtk	= 24, 29—49.	= 9, 22—33.
Šjatk	= 24, 50—67.	= 10, 1—11.
Šsobota	= 27, 1—16.	Ššalm 63.